

JIM/

10. mai 2023

Klima- og miljødepartementet

Innspill til nasjonal oppfølging av det nye globale rammeverket for naturmangfold

Fiskebåt viser til innspillsmøte om nasjonal oppfølging av det nye globale rammeverket for naturmangfold (Naturavtalen) i Klima- og miljødepartementet (KLD) den 28. april d.å. KLD oppfordret deltakerne til å sende korte skriftlige innspill. For å strukturere arbeidet med en nasjonal handlingsplan for natur har KLD bedt om at innspill tar utgangspunkt i følgende tre spørsmål:

1. Hva mener dere er de viktigste temaene og virkemidlene Norge bør legge vekt på i vår nasjonale oppfølging av de nye globale målene i Naturavtalen?
2. Hva er det viktigste din organisasjon eller virksomhet kan bidra med for at verden skal nå de nye globale målene i Naturavtalen?
3. Hva mener dere om Norges muligheter til å bidra til å oppnå de globale målene? Har vi bedre eller dårligere forutsetninger på noen områder?

Fiskebåt organiserer den havgående fiskeflåten i Norge, og våre medlemmer står for rundt 70% av kvantumet av villfisk som årlig tas opp av havet av norske fiskefartøyer. På denne bakgrunn vil vi begrense vår uttalelse til å gjelde spørsmål som omhandler havet, og i første rekke målsettingen om at minst 30% av havarealene skal vernes eller bevares innen 2030. Norge rår over store havområder, og Fiskebåt mener derfor at forvaltningen av havområdene fremstår som ett av de viktigste punktene for Norge når det gjelder de nye globale målene i Naturavtalen.

Fiskebåt ser at vi går mot en utvikling med stadig større konkurranse om havarealene, og spesielt i enkelte områder. Historisk hadde fiskerinæringen sammen med skipsfarten tilnærmet monopol når det gjaldt bruken av havarealene, men offshoreindustrien og havbruk har endret dette bildet de siste 50 årene. Nå opplever fiskerinæringen at nye aktører kaster seg inn i kampen om havarealene, herunder havvindsatsingen, havbruk til havs og mineralutvinning. I tillegg kommer målsettingen om å verne eller bevare store deler av havet.

Det er en berettiget frykt for at fiskerinæringen fort kan bli den tapende part mellom Olje- og energidepartementets ambisiøse planer for energiproduksjon og mineralutvinning til havs, og Klima- og miljødepartementets ambisjoner om å verne eller bevare minst 30% av havarealene. I denne situasjonen forventes det samtidig at fiskeflåten skal høste alle tilgjengelige fiskeressurser, og aller helst øke uttaket av klimavennlig protein fra havet i forhold til i dag, samtidig som utslippene av skadelige klimagasser skal kuttes kraftig. Fiskebåt vil understreke at dersom fiskeflåten mister mange av de beste fiskefeltene, vil det bli ekstra utfordrende, om ikke umulig, å levere på målsettingene. Fraværet av aktuelle energibærere med null- eller lavutslipp forsterker utfordringene.

Fiskebåt mener det viktigste som regjeringen bør konsentrere seg om i tilknytning til den varslede stortingsmeldingen om oppfølgingen av Naturavtalen er å lage forvaltningsplaner (arealplaner) for havområdene som Norge rår over. Det er viktig å sikre at nye næringer og vernetiltak i minst mulig grad kommer til fortrenghet eller i konflikt med tradisjonell virksomhet som fiskeri. Det er også viktig å definere nærmere hvilke krav som stilles for å bli godkjent som verne- eller bevaringstiltak i henhold til Naturavtalen, herunder såkalte OECM-tiltak (Other effective area-based conservation measures).

Fiskebåt vil understreke betydningen av at forvaltningen av havområdene blir kunnskapsbasert. Norge er kommet langt i forhold til mange andre land når det gjelder kunnskap om havet og havbunnen, blant annet som følge av MAREANO-prosjektet, men det er fortsatt store kunnskapshull. Dette gjelder ikke minst økologiske konsekvenser av havvindutbyggingen og mineralutvinning til havs. Fiskebåt mener at også nye vernetiltak til havs må baseres på kunnskap om at dette gir positive effekter for tilstanden og produksjonen i havet.

Fiskebåt er ikke motstander av vern, og har lang erfaring med vern av havområder. Fiskebåt var blant annet hovedarkitekt for Arktisk-avtalen i 2016 (Greenpeace-avtalen), der de store kjøperne av torsk i Europa, samt norsk og store deler av russisk trålerflåte, frivillig forpliktet seg til å avstå fra å handle med torsk fra, eller fiske torsk i, potensielt sårbare arktiske områder som ble tilgjengelig for fiske etter at isutbredelsen ble mindre. I avtalen heter det blant annet:

“In parallel with the High-Level Roundtable, the Cod catching industry will accelerate their work to meet the MSC condition regarding Vulnerable Marine Ecosystems (VME’s) identified in the MSC re-certification process. Together with the scientists from the Norwegian Institute of Marine Research and other relevant institutions, we will use all available data:

- *To define areas that may be vulnerable to trawling.*
- *To develop effective and proportional measures that prevent environmental degradation in such areas.*

We are also committed to a voluntary agreement to avoid fishing in such areas on a precautionary basis, whilst the appropriate measures are under development. The voluntary agreement will be in place before the Cod fishing starts in the region in 2016.”

Avtalen sikret at verken norske eller russiske trålere startet et fiske etter torsk i nye fiskeområder i arktiske farvann. I kjølvannet av den frivillige avtalen hadde Fiskebåt et nært samarbeid med Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet for å erstatte/utvide elementene i Arktis-avtalen i en norsk forskrift om regulering av fiske for å beskytte sårbare marine økosystemer (J-61-2019). I henhold til denne forskriften er store områder under norsk fiskerijurisdiksjon i praksis stengt for fiske med bunnberørende redskaper. Fiskebåt har også samarbeidet tett med fiskeriforvaltningen for å identifisere og verne korallrevområder.

Fiskebåt konstaterer at det verserer ulike tall for hvor mye av norske havområder som er vernet i dag. Det er beregnet at om lag 4,2 prosent av norske havområde er vernet i medhold av miljøvernlovgivningen, og det er dette tallet som i dag oftest brukes av miljømyndighetene til å definere hvor stor andel av havarealene som er vernet eller bevart. Det eksisterer imidlertid i tillegg en rekke bevaringstiltak under fiskeriregelverket, som vern av korallrevområder og forbud mot fiske med bunnberørende redskaper for å beskytte sårbare marine økosystem. Dersom alle arealbaserte fiskeritiltak vurderes å oppfylle kriteriene for andre effektive områdebaserte bevaringstiltak (OECM), vil dette øke Norges verneprosent til om lag 49%, og dermed godt over Naturavtalens ambisjoner om å verne eller bevare minst 30% av havområdene.

Fiskebåt erkjenner samtidig at store deler av områdene som i dag er vernet under fiskeriregelverket er såkalte dypvannsområder, og at dagens vern kanskje ikke oppfyller avtalens krav til representativitet. Fiskebåt er positiv til å medvirke konstruktivt i samarbeid med Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet for å kartlegge og definere aktuelle nye områder som kan vernes for også å tilfredsstille kravet til representativitet, uten at dette i for stor grad skjer på bekostning av fiskerinæringens interesser. Fiskebåt mener at det både er mulig og ønskelig at nye vernetiltak til havs ikke skaper unødvendige utfordringer for utøvelsen av fisket. Dette forutsetter imidlertid at næringen blir tatt med på råd og hørt.

Som tidligere nevnt forventes det økt konkurranse om havområdene, ikke minst som følge av de ambisiøse planene om utbygging av havvind. Fiskebåt ser at utbygging av havvind kan være nødvendig dersom norske mål om reduserte klimagassutslipp skal kunne nås, men er opptatt av at områdene som blir avsatt til havvind ikke omfatter viktige gyteområder, oppvekstområder, fangstområder og vandringsruter for fiskebestandene, noe regjeringen gjentatte ganger har forsikret fiskerinæringen om. Fiskebåt forventer på denne bakgrunn at fiskerinæringen får reell innflytelse på hvilke havområder som avsettes til havvind.

Fiskebåt tror likevel at det blir vanskelig å unngå at utbyggingen av havvind og infrastrukturen knyttet til dette vil skape utfordringer for fiskerinæringen. Fiskebåt mener det er viktig at utbyggingen av havvind skjer på kommersielle vilkår, og at regjeringen ikke legger opp til en storstilt subsidiering av næringen over tid. Fiskebåt viser i denne forbindelse til bestemmelsen i Naturavtalen om at land må kartlegge hvor store naturskadelige subsidier de bruker innen 2025, og legge en plan for å kutte slike subsidier innen 2030. Fiskebåt mener at det er vanskelig å se at en vedvarende subsidiering av havvindnæringen vil kunne være forenlig med ambisjonene i Naturavtalen om å kutte naturskadelige subsidier.

Vennlig hilsen
FISKEBÅT

Audun Maråk

Jan Ivar Maråk

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet
Fiskeridirektoratet
Havforskningsinstituttet

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.